

АНТОЛОГИЈА НА МАКЕДОНСКАТА РЕВОЛУЦИОНЕРНА ПОЕЗИЈА

(НИК Наша Книга – Скопје, 1974)

Извадоци од ПРЕДГОВОРОТ на Димитар Митрев:

АКАДЕМИК ДИМИТАР МИТРЕВ

МАКЕДОНСКАТА РЕВОЛУЦИОНЕРНА ПОЕЗИЈА е одамнешна појава низ невремињата, во знакот на судбинското воздејство. „**Јунак падна – бајракот не падна**“. На развеаните во крвавите буни ал-бајраци не се нашла подруга дилема ... со еднаква сила се одгласува лапидарната потресност на зборовите:

смрт или слобода

Слободата на македонскиот народ да би станал господар на својата национална судбина, човечки правдини и за немакедонците, да дојде, најпосле, и на овие сокаци.

Затоа човекот што бил предводник на една национална револуција, чие остварување ги натфрлува рамките на вообичаен револуционерен демократизам, со јасни до очебијност зборови ја сикажал визијата, која и за нас и за долго ќе биде битка кон култивирањето на најсуптилните хуманизаторски својства. Битка – и тоа своевидно тешка и сложена – и за сите оние во светот што во сопствените денешни визии си ја замислуваат и согледуваат **единствено како поле за натпревар на најчовечените достоинства меѓу народите.**

Во оваа антологија, „лириката е остварена како најприсно единство на националното и интернационалното. Секој од застапените поети навлегол со својот самосвојствен лирски немир, со грчот на трагична болезненост или со бранот на полетна понесеност во некоја од тие **суштини на револуционерност, која е многу повеќе од стеснето татковинско светочувствување.**

Несомнено, тоа создава и цврст и богато синтетизиран впечаток, дека така сфатената физиономија и така сфатениот рефлекс, значат многу и **обележување на трајни црти од развојноста на македонската поезија во нејзиниот воопштен поим. Не некаков каприц на индивидуалниот вкус, туку една историска проекција го овековечила како таков....**

Одамна се знае, и многу трагика има во тоа сознавање: на овој простор во срцето на размирниот Балкан што го носи името Македонија историјата крваво патувала и низ обилно обилно пролеваната крв на нејзините бунтовни колена се осмислуваа во своето траење и во својот поход кон иднината.

И токму поради такви трагични перипетии и преломности во народните судбини, лириката насекаде по светот е поуниверзална за светот на човечкиот безброј со призивот на својата потресно-борбена каденца.

И сосема природно е што поетите ги однегувале како свој порив, како кажување кое потресува, мотивите за мачениците од времето на Преродбата, за Гоце и Илинден, за Рацин и Вапцаров, за хероите паднати во нови револуционерни надигана од нашите најјужни предели.

Антологијата содржи 33 поети, од првата повоена генерација, Кочо Рацин до најмладиот поет, Марија Кукубајска, меѓу кои Ацо Шопов, Блаже Конески, Гане Тодоровски, Јован Стрезовски, Ѓорги Сталев, Анте Поповски, Славко Јаневски, Петре Андреевски, Јован Котески и Михаил Ренцов.

Димитар Митрев ја има вклучено во Антологијата песната од Марија Кукубајска посветена на Гоце Делчев и Илинденското востание, „Македонија се колне во тебе“ (сонет за Гоце).

Сонетот е награден на анонимен конкурс распишан од Сојузот на студенти на Македонија, 1972 година.

Резултатите од конкурсот се објавњени во Студентски Збор, стр. 2, Скопје, 1973

И СТУДЕНТИТЕ □ ОД УНИВЕРЗИТЕТОТ КИРИЛ И МЕТОДИЈ ПИШУВААТ ЗА

ПОЧИТТА КОН ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ И ЉУБОВ КОН ТАТКОВИНАТА МАКЕДОНИЈА

Споменикот на Гоце – тоа е Македонија, од КУКУБАЈСКА, Марија, е есеј награден на истиот конкурс, со I Републичка награда од Сојузот на студенти на Македонија.

Резултатите од конкурсот се објавени во Студентски Збор, стр. 2, Скопје, 1973.

Над разјадените остатоци од феудалните отомански тврдини по кои се јадеа синири против расветленото будење на малата, но најдраматична земја на Балканот и над лажнородните „братски и спасителски“ хегемонии на соседните народи — од жарништето на своето световно и духовно сотирање, избиваше нов времеплод — превирање на прастара Македонија.

И едно име — крштевање на идејата, една љубов и вера што проповедаше ослободување на стреата македонска, заробена од назабени мразници; еден светлодушен збор — длабокомилослива човекољубивост што ја раскрилуваше волјата за правда; и едно животодавно дело — во сенародно врело зачекоруваше што влеваше фанатична верност кон историскиот револт: тоа беше јунакот на осознавачката македонска револуција — Гоце Делчев. Само три десетини чопечка жртвеност на новото време, вековни тирани разтрмуваа и го устремија зрачењето на револуционерната демократија и солидарноста на сите национални и социјални категории за визионерското општествено-историско конституирање на македонската нација и државност.

„Нема посвета, но и подвизката должност. од тоа... да се избават милиони луѓе од поките на тиранијата, да се поправи судбината на толку злосреќни души“ — тоа е моќта на вистината низ смен човек, низ големата душа на македонската трагична судбина; тоа е спасот на иднината прорекнат за разден од испостој, од апостолот на новиот историски час, Гоце Делчев. И тој — роден јунак што развеваше огнени жила на Македонија за епохалта побуда на крвта целена од пајажините отоманска регресија и стривините на соседните монархистички аспирации и махинации, тој — современиот сенароден патриот, денес во доживува во своевистинска Македонија своето верносно прераѓање.

Преку вековни урнувања за херојски избавувања, Гоце беше осознавачка историја. И денес сите нации и религии и јазици во неговата слободна Маке-

ни пропаганди од агитаторски тероризам и денационализација, Делчев значеше водач — праведник „за цел еден незащитен народ по наредба на црвениот султан што живее со нож под трлото“ (А. Франс).

Делчев проникнуваше како дрво на животот што со чистоверен крвоток ги палојуваше „покрстените“ обесправени кон сенародна морална, идеолошка и вооружувана човекољубива верба во своите татковински права. И после Кукуч, Солун, Софија, Штип и после планини и реки во Македонија, после Одеса и Св. Гора, после крилатото вдахновение што Гоце Делчев го ширеше за македонската Револуција, се стемни едно утро на 4 мај 1903-та, срцето на Гоце заплака со крвава солза од куршумите на Тетиковите. Падна духовниот учител на народот и честољубивниот ученик на правдата чија молчалива амбиција снаш во Солун проговори пред падишахот „долу“ (ашаа), наместо „да живее“ (чок јаша). Заплака, зашто зад себе, зад височината на својата родољубива восхит ќе ја остави својата Македонија во ослепен пламен, што од Баница, Бадево, Карбини и Сврадеш ќе се стори во измамена крв на Крушево. Зашто татковски се плашеше од катастрофалниот ден за наметнатото востание кога неговиот народ можеше да ја изгуби верата во својата волја и моќ. Тој плачеше, но денес неговите солзи се роса по прстот на слободата. Тој и убиен жалеше за Македонија, и не да тие „15 часа осиромашуваше нашиот народ“ (А. Х. — Димов) закопувајќи го, туку Македонија ни се збогатуваше со непронетлива свест дека тој е единствениот што го има и што ќе го чува со светлината, зашто тој со својата вкарена крв ја будеше од робовекнување. Ниседи син на Македонија од новата историја не се родил со таква гордоумна строгост на татка си и благородна благост на мајка си, со така возвишена преданост како едника — за сите, со пречисто срце, со беспоречни струења на човекољубие, со таков жар над новоносторискиот згар како величјето на Гоце: Тој со духовноста во својата владеше сознанијата на македонските селани, еснафи, работници, трговци, интелектуалци,

Резултат од конкурсот по повод прославата на 100-годишнината ораѓањето на Гоце Делчев

По објавениот курс во предвиден рок, на адреса на Писателството приемиа вкупно 11 трудови. Меѓу нив покрај онеботките на темата „Гоце Делчев — идеолошки и политички стратез на Македонската револуционерна организација“ значаен е и трудот на слободните мисли во проза и поезија. Жирито, по трите жани работни состаници, ја донесе следна одлука:

I награда ја се одлучи на **МАРИЈА КУБАЈСКА**, студентка на Филозофскиот факултет во Скопје, за трудот „Споменикот на Гоце — тоа е Македонија“.

II награда ја се одлучи на **ВЕСНА ТРАДАНОВА**, студентка на Правниот факултет Скопје, за трудот „Гоце Делчев — идеолошки и политички стратез на македонската револуционерна организација“.

Другата втора награда

Споменикот на Гоце Делчев е Македонија

(I НАГРАДА НА КОНКУРСОТ ПО ПОВОД 100-ГОДИШНИНАТА НА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ)

Македонија го живее идеалот на својот првокрстен син. Ако ВМРО е единствената осознасана наследничка на идеите и делото на Гоце Делчев, а организацијата, тоа беше македонскиот народ, ние, Македонија, станавме едноверни родители и чеда на Гоцевите плодови од самоникнати торни светогради — во име на Гоце, за огновековна рана веќе да не чада. Во име на Гоцевата вера во побелата нив сме горам воланиа за крште-

сенародници; во групи месни комитети, црковно-училишни општини, Организационски судови; во Штипско, Серско, Солунско, Кукучко, Битолско... И како да дозволише измамување со прерана досуда на злата судбина во востание кога борбата требаше да дојде со стожичко укинување на ропството само по себе и со само свои, народни укрепености и провидувања. Но,

Битолски гласник, Македонија, Скопје, 1944

Марија А. Кучубајева

Македонија се колне во тебе

(Сонет за Гоце)

Марија А. Кучубајева е студентка во Филозофскиот Факултет во Скопје, членка на Женскиот фронт, доцентка по македонски јазик и македонски јазик во Скопје. Оваа година ја доби Г-та револуционерна награда на Гоце Делчев и беше доделен од одборот на студентите бидејќи се работело да се го воспостави Роденото на родното татко.

Грвот на неговите ти прелевања со новобудна
 Ова претрпа враба и протини враба со лева
 Црвене два кривојанна сред мртвостра
 Еден за токови сонети, друг за гротини
 Младата ти беше мила за срцења нр,
 А сонети на претрпа небо на брвоста брвоста
 Каде Нортеа коси веројба матор во мртвостра
 Едноросан гласник ти спешага прелевања
 Дам Мисланија не те роди та да не си мртвостра
 Оген на вората неговите во нашта мртвостра
 Нарвост дот за мртвостра да мртвостра мртвостра,
 И во мртвостра Нарвост мртвостра мртвостра мртвостра,
 Јаснина згасена во наката спешага мртвостра
 Амвост те живеше во твојот мост од ими на срцења